

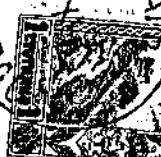

ВЪСТНИКЪ

251

Градската библиотека

Варна

АБОНАМЕНТЪ:

За България, за 6 м. — 7 л.

За странство „ „ — 14 л.

Единъ брой 10 ст.

ДОБРУДЖА

Адресъ:
Дирекция на в. „Добруджа“
градъ Бабатагъ.

Ръкоп. не се връщатъ назадъ

ОРГАНЪ НА ЦЕНТРАЛНИЯ ДОБРУДЖАНСКИ НАРОДЕНЪ СЪВѢТЪ

Излиза понеделникъ, срѣда и петъкъ

Холандо-Скандинавскитѣ и рускитѣ социалисти за Добруджа. — Военни новини. — Протеста на широкитѣ социалисти противъ манифеста. — Кюстенджанското пристанище. — Декларацията на Барту. — Лойдъ Джорджъ за мира. — Поздравителни телеграми до кюстенджанци и меджидиенци. — Милувнитѣ на враговетѣ и пр.

П. Тодоровъ.

Холандо-скандинавскитѣ и рускитѣ социалисти и Добруджа

Прѣвъ изтеклата седмица обществената мисълъ бѣ раздѣлява отъ два важни общественно-политически акта, които заслужаватъ едно по голѣмо внимание, още по-вече, че едина отъ тѣхъ носи известнѣ официаленъ характеръ, прѣдъ видъ политическото положение, което заематъ колонията, която го издава. Това сѣ: манифеста за мира на Холандо-скандинавския социалистически комитетъ и инструкцията на Петроградския изпълнителенъ комитетъ, който днесъ прѣдставлява истинска сила въ революционна Русия. Казахме, че втория актъ носи известнѣ официаленъ характеръ заради туй, защото инструкцията сѣ връчена на бившия министъръ Скобелевъ, който комитетъ изпраща на съглашенската конференция въ Парижъ, като свой прѣдставителъ, заедно съ официалния тактъ на руското правителство.

И именно поради тоя си характеръ кажатъ инструкцията направила единъ по-широкъ отзвѣвъ въ съюзническия печатъ, който призна, че тѣ сѣ една стѣпна къмъ мира, въ случай, че напратъ приемъ въ съглашенскитѣ официални кръгове. За жалостъ, обаче, послѣднитѣ се показватъ все той непримиримъ, както въ пърнитѣ дни на войната.

Въ съгласие съ мѣродавния печатъ на нашитѣ съюзници прѣдварително трѣба да запомнимъ, че стѣпната къмъ миръ, която се прави съ инструкцията не е съ подробности, а само съ прокаранитѣ общи принципи по въпроситѣ, които възбуждатъ свѣта.

Манифеста и инструкцията се значително различаватъ по изчерпателността на спорнитѣ въпроси. Манифеста страда значително въ своитѣ подробности и не засѣга практически цѣлата спорна материя; той е по-скоро теоретиченъ.

Тия два документа на насъ не могатъ да съставляватъ прѣдметъ на обстойно обсъждане. Нашата задача е много по-сложна. Ний мислимъ, че ще надгледнемъ себѣ си, ако почнемъ да ги разглеждаме въ огледъ на всички въпроси, които иматъ общоевропейски характеръ и прѣко не ни забѣлятъ. Тая задача ще оставимъ на ония, които се занимаватъ съ свѣтвна политика. Обаче ние считаме, че поситъ задължението да запомниме ония подигнати въпроси, които визиратъ насъ, нашата кауза — бъдещото положение на сѣжната нашъ Добруджа.

Манифеста на Холандо-скандинавския комитетъ конкретно не засѣга въпросътъ за Добруджа; неговото рѣшение ние можемъ да търсимъ само въ общитѣ принципи, които се прокарватъ. А тѣ сѣ „нижакви анексии и пълно изправяне на всички окупирани територии въ Европа и Колонитѣ“. Ако не бѣ втората частъ, ние все можемъ да считаме, че въпросътъ се поставя до пълнѣ благоприятно за насъ. Ние не веднажъ сме поддържали и доказвали, че подъ анексии трѣба да се разбиратъ само завоеванията, значи заграването на чужди земи, населени съ чуждъ националенъ елементъ. Обаче да освободимъ единъ родъ вътъ, користо откъснати въ миналото отъ общото си стечество и прѣдадени въ робство на чужда държава, очевидно не значи завладѣване. Нашия вѣстникъ исторически и документално доказва прѣстъпността на акта за прѣдаването Добруджа на Ромъния. Слѣдъ манифестъ на кралъ Карола отъ 1878 г. призна, че Ромъния

анексиръ Добруджа не защото е ромънска земя, а държава! Самия комитетъ публично заклеймилъ съ порицание досегашното третиране на ромънскитѣ евреи, които, въпрѣки редицата официални обѣщания, и до днесъ сѣ останали безправни жители, гнетени отъ ромънската олигархия.

Втората частъ отъ първия принципъ, който иска да прокара Холандо-скандинавския комитетъ е рѣшителенъ, той държи за повръщането на всички окупирани територии. Очевидно становището на комитетъ е неблагоприятно за насъ; то е пълно отрицание на нашата права кауза. Излишно е да споримъ тукъ, дали окупация и освобождаване е едно и също, когато мисълта е очевидна. Принципитъ, който комитетъ възприема въ своя манифестъ гласи, че той продължава да гледа на спорнитѣ въпроси отъ небезпѣтнѣ висини и се въздържа да слѣзе на земята. А борящитѣ се въ кърви народи днесъ не могатъ да слушатъ и говорятъ само съ реалността. И въ това отношение ние имаме основания да подчертаемъ, че манифеста е единъ несорисовъ актъ, защото не се вслушва въ чувствата и борбитѣ на народитѣ и не се вглежда съ подобаваща заинтересованостъ въ всички спорове, които живо ги занимаватъ. Дѣйствително комитетъ е побързалъ да направи една корекция на мисълта си, като допусналъ известни поправки на границитѣ въ интереса на трайния миръ, обаче постаря и тоя въпросъ въ зависимостъ отъ доброволнитѣ спогодби. Добруджанския въпросъ обаче не се разрешава само съ една корекция на границата и накаръ комитетъ да не е забѣлгалъ конкретно въпроса за тая областъ, ний прозвираме неговата мисълъ. Отъ общитѣ принципи, които се съдържатъ въ манифеста, явствува, че комитетъ не се вслушва въ копнежитѣ на добруджанцитѣ и се явява чуждъ на тѣхната национална борба за обединение съ общото отечество. Въ туй отношение той изгубилъ на неговото назначение да хвърли искръ за обилението на враждующитѣ днесъ народи. Нѣма помирение, а още по-малко траенъ миръ тамъ, гдѣто се хвърлятъ гародни групи въ ново робство и то, слѣдъ като съ тѣжки жертви сѣ вече извоювали своята свобода. Това е едно флагрантно изневеряване на принципа за народноститѣ. Колкото се касае до въпроса за „доброволна спогодба“, ние вече дадохме доказателства за такава въ единитѣ борби по добруджанскитѣ полета, оросени изобилно съ кръвта на хиляди сѣжни нашъ герои. За тая спогодба сведочатъ безбройнитѣ цѣлни гробове и грамадитѣ братски могили.

Инструкцията на Петроградския изпълнителенъ комитетъ конкретно засѣга въпросътъ, който насъ интересува. Тѣ прѣдвѣждатъ за Добруджа автономно управление. Разбира се тамъ сѣ прокарватъ само основнитѣ положения и ний глѣдаме право да очакваме отъ подобенъ актъ подробности; той може да нахвърля само наброскитѣ и нищо повече.

Какъ разбира изпълнителния комитетъ автономията е единъ важенъ за насъ въпросъ. Въ инструкцията е казано, че Ромъния ще даде автономията на Добруджа. И именно тукъ ний не можемъ се разбра съ изпълнителния комитетъ. Причината за това се намира въ историко-политическото минало на ромънската държава.

Вържаме да подчертаемъ, че насъ не ни плани въвеждането на автономно управление въ Добруджа, обаче важното е, какъ ще бъде то уредено. Да се постави тоя въпросъ въ зависимостъ отъ ромънската държава е една съ нищо неоправдана грѣшка. И какъ странно звучи тукъ атестацията, която самия комитетъ е далъ на Ромъния съ поставянето, непосредствено слѣдъ автономията на Добруджа въпросътъ за уреждането положението на евреитѣ въ тая

държава! Самия комитетъ публично заклеймилъ съ порицание досегашното третиране на ромънскитѣ евреи, които, въпрѣки редицата официални обѣщания, и до днесъ сѣ останали безправни жители, гнетени отъ ромънската олигархия.

Нѣма втора държава, която да се е отнасила по-враждебно съ чуждитѣ националности, както Ромъния. Единъ много бѣсалъ погледъ върху миналото ще подрепи нашата мисълъ.

Въпрѣки манифеста на кралъ Карола отъ 78 г. за даруване широка свобода на добруджанци, първата крачка, която Ромъния направи въ анексията Добруджа, бѣ въвеждането на единъ исключителенъ режимъ, който бѣ тѣриръ цѣли досетолѣтия. Цѣльта бѣше очевидна — Добруджа трѣбваше да бъде бързо прѣтворена въ ромънска провинция. И въ прѣдварителни сѣ пѣтъ ромънскитѣ наднишакъ себе си. Слѣдъ като ромънската олигархия посѣгна на собствеността въ Добруджа и отне съ законъ, който бѣ фарапивно отрицание на всѣкакви правни принципи, имотитѣ на мѣстното население, които раздаде на своитѣ колонизатори, тя посѣгна и на черквитѣ и на училищата и на езика на българския едементъ. Самата организация на публичната и властъ бѣше негодна по начинъ да окуражи ромънизирването на тоя чуждъ за нея край. Властѣта на префекта бѣше неограничена; той бѣше сѣжнитѣ самовластникъ въ Добруджа. Отъ него се държираше цѣля правно-обществонъ животъ и той имаше властъ да изгони отъ Добруджа, всѣки ромънинъ безъ разлика на общественото положение, щомъ го намери опасенъ за дѣлото.

Итогазъ когато даже, слѣдъ дълги борби, се наложи признаването политическитѣ права на Добруджанското население, комитетътъ отъ чужда опасностъ не изчезна изъ умоветѣ на ромънскитѣ политици. Въ създадения по случая законъ бѣха прокарани такива ограничения, че главната цѣль се изгуби. Бѣха въведени дипломи за гражданство, които се издаваха само на ония, които, споредъ субективното мнѣние на прочутата ромънска полиция, сѣ дали очевидни доказателства за романизирване и скъсване съ своята националностъ.

Благодарение само на въведенни исключителенъ режимъ, Ромъния въ едно врѣме успѣ да засели по-компактни маси ромънско население въ мѣстата, които тя считаше за стратегически, — край старата българска граница.

Насърчени отъ миналото, първата задача на ромънскитѣ държавници, слѣдъ прѣстъпното заграване на южна Добруджа, бѣше да продължатъ не отпикавши пѣтъ. Ромъния и тукъ не забѣси да въведе исключителния режимъ съ специаленъ законъ за управлението на Добруджа.

Една държава, която исторически е доказала, че живѣе подъ страха на чуждитѣ влияния, една политическа организация, която е насѣждала съ десѣтки години органическа укривъ къмъ чуждитѣ националности, нѣма днесъ морално право да говори за даване автономно управление. Поддържането противно то говори за овчужие и политическа слѣпота. Отъ отъ Ромъния, която непрѣстанно опитва излизаностъ, Ромъния, която въ собствената си крѣва не можа да се прѣбустрой съгласно модернитѣ дѣлания и държеши въ политическото робство собствената си народна маса днесъ ние имаме най-малко основание да очакваме своята независимостъ, своята автономия. Не прѣдварено, а съ доказано право ние считаме че подобна автономия ще

остане жертва буква още въ първия денъ отъ нейното промултиране. Ромъния е държавата, въ която се упражнява sans foi et sans loi и такава тя ще си остане още за дълги години. Мирно народитѣ се прѣустройватъ съ десетки години, а даже и вѣкове.

Не по-малко рѣшава въ случая, който ни занимава, е и въпроса за бъдещия дълготраенъ миръ. Не однократно сме заявявали, че за въздоряването траенъ миръ на балканитѣ има само единъ път — политическото обединение на еднороднитѣ народни маси. Изневѣр ли се и сега на това начало, мирътъ ще бъде мизоренъ, макаръ той да е толкова желанъ отъ измъченитѣ въ мисковичаеми борби народи. Когато се махнатъ прѣпятъ за пълното национално самообединение на балканскитѣ народи и парализиратъ всѣко попълзновение за създаване сфери на чужди влияния, тогава само ще може основателно да се говори за траенъ миръ. Ромъния не може да изгоне задъ дѣсна брѣга на Дунава и подъ каквато и да било форма се остави да се мѣси чрезъ Добруджа въ балканскитѣ работи, та не ще забвѣе да изнесе своитѣ аспирации за разширение въ вѣрда на България. *L'apetit vient en mangeant*, казватъ французитѣ.

На Балканитѣ ще има траенъ миръ, когато всѣка държавица заеме естественото си мѣсто. А това значи, ни подъ мѣсто за Ромъния отсѣмъ Дунава; нейното влияние трѣбва да се удави въ мѣстнитѣ води на тая историческа рѣка. Това трѣбва добръ да разбератъ Холандо-скандинавскитѣ и Петроградскитѣ комитети, щомъ си даватъ видъ че говорятъ съ чувствата на измъченитѣ отъ свѣтовната война народи.

Военни повѣсти.

29 X. 1917 год.

Македонски фронтъ. Отъ вѣре на вѣре артилерийската дѣйностъ става все по-оживѣна сѣверно отъ Витоля, въ завоя на Черна и въ долината на Вардара. На западни брѣга на Струма, при Коприна, германски поручикъ Енвеге снама единъ немониторски привързанъ балонъ, който пада горещъ задъ неприятелскитѣ линии. Това е 17-а побѣда на поручикъ Енвеге.

Добруджански фронтъ. По Тулча доста оживенъ артилерийски огънь.

Западенъ воененъ театръ. Група армии на баварски прѣстолнаслѣдникъ. Въ Фландрия въ долината на Изоръ бойната дѣйностъ бѣше по силна отъ кождо по-рано, а особено при Диксмейде. Между езерото Вланквартъ и шосето Менитъ — Иперъ артилерийската дѣйностъ се усили отъ вѣре на вѣре и достигна до голѣма ожесточеностъ. Кѣмъ сутринта неприятелъ нападна въ равнината югоизточно отъ гората Хутхустеръ пазово, за да достигне по-голямъ успѣхъ отколѣто прѣзъ вчерашния денъ.

Група армии на германски прѣстолнаслѣдникъ. На канала Оазе Аане огневата дѣйностъ се усили, особено при Бракуртъ и Анис-Ашато. Слѣдъ обидъ на нападна силни французски части въ сѣверозападъ, маси по Шампъ де дамъ, източно отъ Фламъ и сѣверозападно отъ Брае наметитѣ линии, обаче бидоха на побѣдѣ стъжравни загуби отблъснати. При Суенъ Тохурекъ и Ломески въ Шампаня прѣдприеха нашитѣ прѣдни части благоприятни за насъ нападения. По източни брѣга на Маасъ противникъ концентрира силнитѣ артилерийски огънь въ заети отъ насъ при гората Шоме окопи.

Италиански фронтъ. Бързото продължаване на общото нападение на Изонцо ни доведоха вчера също италиански успѣхи. Италианскитѣ сили, които се опитаха да спратъ нахлуването на нашитѣ дивизии, които прѣминаха височинитѣ, бидоха съ силни атаки отблъснати. Кѣмъ вечерта германски части навлѣзоха въ горацинъ Цивадаче, първия градъ въ италианската равнина. Италиански фронтъ е въ отслабване до Адриатическо море. По дѣлата линия нашитѣ корпуси се намиратъ въ настѣпление. Градъ Гюрдъ, който въ бокъветъ на Изонцо по рано се е винаги сполучавалъ а взетъ днесъ сутринта отъ австро-унгарскитѣ дивизии. Числото на италианскитѣ се увеличи на повече отъ 80,000 (осемдесетъ хиляди), а това на оржидата — на повече отъ 600. На побѣдитѣ стобщи гозоритѣ за 100,000 пѣхотци и 700 оръдия. (В. Р.)

О Т Ъ И В И

Нашитѣ социалисти и манифеста.

По поводъ манифеста на Холандо-скандинавскитѣ комитети, партията на широкитѣ социалисти е изпратила слѣдната протестациона телеграма:

„Брадо сме изнападани и огорчени отъ текста на манифеста по Македония. Не-старитѣ и най-мѣстнитѣ български области на Македония, които се повесили българското възраждане и толкова кървави въстаниа въ миналото, манифестътъ отказва на България.

Везъ да ползува въ пѣщо практически Сърбия, неутралитѣтъ холандско-скандинавскитѣ комитети подхвърна неправилното дейно ориентиране къмъ българска Македония, както това се прави най-лошитѣ врагове на балканскитѣ народи прѣзъ послѣднитѣ 60 години. Народнитѣ маси на Балканитѣ отъ българско и сръбско произхождение, съ дѣната на тежки нещастия въ тая война съ разбрали вече това и демократичната на Балканитѣ се надѣва и вѣрва, че Социалистическитѣ Интернационали, научени отъ опита на миналото, ще схване пагубността на таква изкуство не поддържане ориентиране и далечъ отъ да разкъсва живи национални организми, ще сумѣе да насочи балканскитѣ народи къмъ едно разумно политическо обединение въ границитѣ на тѣхнитѣ законни национални тежнениа“.

Намъ прави странно впечатление, че широкитѣ социалисти, които съ ентузиазмъ подѣха въ Стокхолмъ дѣлото на мира, продължаватъ да стоятъ чужди къмъ желанието на добруджанци, които иматъ не по-малко право да искатъ своето обединение къмъ общото си отечество. И ако днесъ нашата национална кауза не намара заслуженъ отзивъ въ сръбската на социалистическата партия въ Европа, това въ голѣма степенъ се дължи на погрѣшното становище, което заеха българскитѣ социалисти въ Стокхолмската конференция спрѣмо Добруджанския въпросъ. Въ туй отношение тѣ се отчуждаха съ копнежитѣ на българския народъ и пеговата армия, която вихренно пометѣ въ родния ни край — Добруджа и съжвѣтитѣ си запечата нашата свобода. Тая странностъ у нашитѣ социалисти ние не можеме да си обяснимъ друго яче, освенъ съ неподстатъчното познаване на Добруджа и ромънския джандарски режимъ въ таяна край. Днесъ, когато народъ и армия си подаватъ ръка за дружна борба въ общата кауза и високо заявяватъ, че за ромънския кракъ нѣма мѣсто отсѣмъ Дунава, защото Добруджа е нашъ роденъ кѣтъ и защото това ще бъде една опасностъ за бъдещия миръ на Балканитѣ, ние сме въ правото да изискваме отъ нашитѣ социалисти да загворатъ, като добри чака на свой народъ, на другъ езикъ. Моментитѣ сѣ важни и трѣбва всички да си съдѣствуваме за да не се обвиняваме по-послѣ, че е вече късно.

Д-ръ Ив. Пенковъ.

Кюстенджанското пристанище.

XIII

Но епигонитѣ, които повтарятъ думитѣ на своя учителъ, вѣдватъ въ тѣхъ единъ новъ и вѣрденъ смисълъ. Вмѣсто владѣнието на двата дунавски брѣга по едно ограничено протежение да бъде за Ромъния само единъ нотикъ къмъ развиване на рѣчното плаване въ полза на всички народи, то отвори неизмѣримо апетитѣ на повородения империализмъ, въ вѣрда на свободата не само на плаването по Дунавъ, но и на самитѣ негови брѣгове. Така въ 1913 г. професоръ Йорганъ четѣ лекции по „Дунавския въпросъ“, въ които достигна до заключението, че се намирамо прѣдъ едно положение, което открива възможността, щото Дунавъ по двата си брѣга да принадлежи изключително на ромънитѣ¹⁾. Економиста Байкону, нѣмцетъ събѣтникъ на Братиниу, печата обемистъ томъ, въ който доказва, че Европейската дунавска комисия сѣ е отжигила вѣрмето и нейната функция трѣбва да се възложи на Ромъния²⁾; а пъкъ въ Шаръжъ се издава елегантна и лека книга, въ която вѣрждъ многото измѣни ромънски самохвалства, се опрѣдѣлятъ за естествени граници на ромънския народъ рѣкитѣ Таса и Днестръ, Черното море и Балканитѣ³⁾. Така владѣнието на Добруджа отъ Ромъния отвара епохата на ромънскитѣ домогвания, опасни и за свободата на плаването по долина Дунавъ и за мирното развѣтие на граничитѣ съ Дунава народъ, вѣтъ отъ всички други вѣрди и неправди, свързани съ него.

Скѣлото подхлъзване става и съ схващането на значението на Кюстенджанското пристанище.

Вмѣсто да се насочатъ търговскитѣ сношения на Ромъния по тѣхния естественъ пътъ, Кюстенджа става причина за отклоняване отъ този пътъ и става една прѣчка за развѣтието на свободитѣ сѣрждства на стрипата. Не само че се прави всичко, за да се напуснатъ дѣлѣ прѣкрасни еднорѣменно дунавски и морски пристанища, каквито сѣ Браила и Галацъ, но би съ направилъ и всичко за тѣхното унищожение, само за да се усѣвършенствува Кюстенджа, та да не е загуби Добруджа. Както напярѣтъ Печинитъ може да намѣе хладно-крѣво слѣдния намѣтъ, като настѣва да се неабрѣва, че сѣдбата на Добруджа е въ игра: „нашето убѣждение е, че Галацъ ще бъде унищоженъ веднага, щомъ като моста на Дунава бъде откритъ за търговията и слѣдѣлскитѣ продукти, и щомъ като Кюстенджанското пристанище бъде подобро както се очаква. Браила ще изгуби въ своитѣ зѣлки съ странство почти сѣщата неблагоприятна търговска участъ, при все че не въ схващане степенъ като Галацъ, защото

се намира въ по благоприятни условия отъ съседни си конкурентъ“⁴⁾.

По и вѣщо повече, при все че е въ интереса на ромънската търговия да си отвори такива пристанища, които да и направятъ независима отъ политическитѣ промѣни около нея, виждаме какъ въ името на централизиранието на дѣлия трафикъ въ Кюстенджа, за да се създаде отъ нея едно първокласно пристанище, изоставени сѣ плановѣтъ за постройка на мостъ при Т. Северинъ или Груи, който мостъ прѣзъ Сърбия и България би откритъ изходъ на Адриатическото и Егейско морета. Тѣзи планове, вѣдѣно съ сръбската по Дунава и по сухо съ централна Европа, бѣха осигурили по-вече еднотѣчностъ и независимостъ на ромънската политика, докато находа прѣзъ Кюстенджа, както и този прѣзъ устмата на Дунава, еднакво зависѣтъ отъ сѣдбата на Дардзѣнитѣ. Ние вѣдѣме вече съ какви остри думи г. В. Когъличану (синътъ) се изразява прогнѣвъ постройката на новъ мостъ на Дунава къмъ България или къмъ Сърбия⁵⁾. И това мѣстѣе категорически враждебно на всѣко отпращане на търговскитѣ сношения по единъ економически изгоденъ и политически независимъ пътъ, не е изоларно. Моста на Дунава при Груа би съкратилъ значително разстоянието до Италия и до цѣла западна Европа: морскитѣ пътѣ Кюстенджа — Бриандизи е 2300 километра, а Турну-Северинъ — Бриандизи е само 628; пътѣ Вукурецъ — Груа — Неаполъ е 24 часа, докато Вукурецъ — Неаполъ прѣзъ Виена е 48 часа. „Що се касае специално до Ромъния, казва изложението на мотиви придружающе проекта за ратификация на договора, сключенъ между ромънското и сръбско правителства, за постройка на единъ мостъ на Дунава и за свързване на желѣзопѣтитѣ линии на двѣтъ страни — що се касае до Ромъния сѣ свързването на нашитѣ желѣзопѣтни линии съ тѣзи на Сърбия, ще има удобството да ни постави въ сръзка съ пътя за Солунъ и Егейското море, прѣзъ Вѣлградъ—Нишъ—Скопие. Съ вѣре, когато тая линия се свърже съ пѣкое отъ пристанищата на Адриатическо море, Ромъния ще добие единъ новъ изходъ на морето, и ще си осигури така едно ново дебуше за износа на своитѣ зърнени храни и добитѣтъ“. И въпрѣки това, нѣмцѣта за тоз мостъ не се осажестви, за да се не увѣрди на Кюстенджа. Вмѣсто да се строи моста при Груа, казва цитиранѣтъ вече економистъ Ассанъ „Не е ли по-благоразумно да се подобрява и урежда водното и възможено по-добръ пътѣ прѣзъ Добруджа, въ Кюстенджа“? По тоя начинъ, въ интереса на Кюстенджа, Ромъния осуети откриването на единъ новъ пътъ, който би турилъ въ сръзка съ Адриатическото море цѣлата област на Кариатитѣ и долина Дунавъ.

Изъ чужбина

(В. Т. А. и радиотелеграфа).

Австрийската камара за побѣдитѣ на Изонцо. Въ камарата на депутатитѣ прѣдседателътъ заяви: „Голѣмата грижа за нашето морско пристанище Триестъ изчезва. Надеждата за скоршенъ почтенъ миръ нарастна извѣрно (ржкопѣлскани). Дано успѣхитѣ бѣде постѣпно на страната на нашата вѣрна армия, дано та печѣли побѣда слѣдъ побѣда. Да живѣе Императорътъ да живѣе славната ни армия“. Камарата повтори тѣзи думи съ възторженъ вѣкъ.

Лойдъ Джорджъ за мира. Л. Джорджъ, въ една рѣчь въ камарата на общинитѣ Лойдъ Джорджъ заяви, че никой разуменъ члѣвъкъ не би желалъ да продължи войната нито единъ часъ, ако се прѣдстави случай за истинския траенъ миръ, сега обаче той не вижда такова условия.

„Нашитѣ погледи, казавъ Лойдъ Джорджъ, трѣбва да бъдатъ отпразднати къмъ голѣмата задача на войната. Не се касае за териториални измѣнения, освенъ тѣмъ които трѣбва да обезпечатъ сторелитѣ зѣлки, касае се главно да се унищожъ военна дѣхъ, който се насърчава въ Прусиа. Докато тоз дѣхъ не бѣде сложенъ, ние не ще имамъ миръ, не ще имаме свобода въ свѣтъ“. Лойдъ Джорджъ заяви: „Германскитѣ сили сѣ направила смѣтката съ подновата война“. Той прѣдсѣла крайно пестѣне и напоми за прѣдстоящата междусъюзническа конференция, чинто рѣшѣния ще бѣдатъ, може би, рѣшителни за крайния изходъ на вѣдѣлата. Канцлера на сѣверинището Вонаръ Лоу заяви, че германскитѣ сѣ господѣра на частъ отъ съюзническитѣ територии, но ние пѣкъ владѣемъ германскитѣ колонии въ Африка и почти цѣлитѣ свѣтъ е противъ Германия. Мирътъ ще дойде скоро, ако Германия разберѣ, че съ продължението на войната положението ѝ ще стане по трудно и че колкото по-дълго бѣде войната, толкова по-голямъ ще бѣде вѣроятността германскитѣ да бѣдатъ считани отъ свѣтъ за проклятии.

„Вилларацията на новия френски министъръ. Паризъ. Въ камарата позитѣ министъръ на въшнитѣ

¹⁾ Năciua. I. I. — Dobrogea, reformele sociale și economice са ea reclama.

²⁾ Вижъ в. „Добруджа“, брой 39; ползуваме се отъ случая да отбѣлѣимъ една важна печатна грѣшка въ книгата отъ г. Когъличану: печатано е абстрактния вѣдѣсто аберация. Читателя самъ може би е забѣлѣвалъ и поправилъ тая грѣшка, допусната при печатането

³⁾ M. Iorga — Chestiunea Dunărei 1913. стр. 259

⁴⁾ C. I. Baiculanu Dunărea 1916.

⁵⁾ C. I. Mavrodî — La Roumanie Contemporaine Paris 1915. стр. 3.

работи Барту, отговаряйки на една интерпелация, горещи за външната политика на Франция. Той изтъкна отначало своя дълг да потвърди единството на Франция със съюзниците, които търпят тежки изпитания със Русия. По този повод министърът протестира против предположението, че няма да сключи доверие в новата руска армия. „Никой няма основание да говори, каза той, за изоставяне на Русия. Ние единно и продължително да имаме доверие в Русия. Франция, заяви министърът, никога не е имала по-голяма вяра в победата“. Той изтъкна, че налягането на Америка в войната трябва да се очаква. Барту поиска доверието и съчувствието на камарата, особено днес, когато трябва да се отблъсне дипломатическата офанзива на Германия, след като французите и съюзни войници отблъснаха военната и офанзива, когато трябва да посрещне опасността, която иде от стремежа на Германия да раздели съюзниците и да ги противопостави един на друг. По повод военните цъпи министърът настоява върху повръщането на Елзас и Лотарингия, върху обещанията и гаранциите. „Относително Елзас и Лотарингия, каза той, Франция не може да направи никаква отстъпка на Германия. Ней браним непокосвеността на територията, оставена ни от нашите прадеди“. Министър-председателят Пенлене заяви: „Правителството работи за връщането на Елзас и Лотарингия. Ето защо трябва да се борим и да победим“. Съ 188 гласа срещу 137, камарата гласува доверие на правителството.

Германският канцлер, ще подаде оставката си. Берлин. Според съобщения по вътрешното положение на страната, оставката на имперския канцлер се очаква през идущата седмица.

Горница завзета от съюзническите войски. Виена. Официално комюнике. Днес, сутринта, нашите войски завзеха Горница (Горича). След едногодишно вражеско господство, надъ замък се развръща отново на нашите знамена, както от дълги столетия. Италианците отстъпиха отвъд Изонцо.

Австрийската намара и мира. Виена. Въ горната камара министър-председателят г. Зайдлер заяви: нашите военни успехи и доказателствата за нашата вътрешна съпротивителна сила ни дадоха право първа да заговорим за мир и да изложим готовността за преговори с противниците си. Ние и сега сме готови за мир. Ние сме готови да преговаряме с нашите противници, до колкото те се въодушевяват от сключити намерения, до колкото те не желаят да ни наложат тяхните военни цъпи, а искат да създават основи за миролюбиви отношения на равенство с равенство. За нещастие срещу нашите ясна цъпи из примерение, официалните цъпи на нашите противници са въ много отношения титни и сатини. Те се стремят към насилство и се проявяват тъй прехваткателно, че не можем да не добием впечатление, че се касае не толкова за постигането на една или друга политическа военна цъп, колкото да се формулират искания, които имат за цъп предварително да направят невъзможен всякакви мир.

Въ първе на дебати по почето оратори одобриха възприетите от граф Черини начала за мир.

Оставката на Босели. Рим. Въ заседацията на камарата и сената Босели свободи оставката на кабинета.

Кроният се опразва. Амстердам. — Агенцията Райтер се научава от Петроград, че гражданското население започнало да изпразва Кроният.

Още един неприятел. Лондон. Агенцията Райтер се научава, че бразилския параход Хаво бил торпиран. Това факт наложило на Бразилия войната с Германия.

Добруджанци, разпространявайте вестник „Добруджа“

Д. Кацев.

Милувките на враговетъ.

(Разказ из дните по освобождението на Добруджа)

I.

— Лена, невъзможно е по вече стоенето ми тук. Готови са! Върви! и едва изговаря думите от пръмо, Аспарух Ленов бързо захвана да събира вещите си.

Младата му жена Лена, обезумяла от това внезапно избухване, застава като гримната вървът стага със отпуснати раце и разкопчава й панцар се свлече и тя остана по риза. Току беше стъгала от леглото, а тя знаеше, че Аспарух е заминал за Петроград, където го викаха да се яви въ военното министерство по някакво си дѣло, от което той пѣмаше понятие.

— Лена! Виез мей! Лена, защо стоиш? Сберирай по-скоро. Трѣбва да се махнем. Властта не ме арестува. Азъ излягахъ отъ влада. Двама агенти чакаха да ги взематъ и турятъ рѣка върху ми.

Врѣтъ ти Романъ въѣсто подираль ми каза: „Спасявай се! Вѣдай се! Лена! Дръгдѣ... не оставай въ Измаилъ, защото всички българи ще бъдатъ арестувани, офицерския полковъ няма да те спаси. До вѣждане на пристанището“.

Поздравителни телеграми.

По случай освобождението на градъте си и въ отговоръ на привѣтствата, изстѣнжаници сѣ получили следниѣ телеграми:

Мѣстенъ Народенъ Комитетъ
Кюстенджа.

Дълбоко сѣмъ трогнатъ отъ поздравитѣ и благопожеланията на родолюбивитѣ кюстенджански граждани и силно сѣмъ зарадвамъ, че не сѣмъ билъ забравенъ при празнуването освобождението на хубавата Кюстенджа. Той изразъ на значение, изказано ми тъй мило, като на бившия командующъ 3 армии, ми се явява твърдъ скъпъ и буди въ менъ сладки спомени отъ славнитѣ бойни дни, въ които тъй грѣмотеично се реализира четиредесетъ годишна мечта на Кюстенджа и въ паническо бѣгство напустѣла окончателно тоя хубавъ добруджански кѣтъ, тѣя недѣлима частъ отъ общото отечество. Доказанитѣ отъ кюстенджанци и въобще отъ добруджанци упоритостъ и непоколебимо постоянство въ дългогодишна борба срѣщу насилственото мѣ на етѣване въ родинската срѣда сѣ рѣдѣи добродетели, които издигатъ съблѣвно каленитѣ синоле на златната Добруджа и ги правятъ напълно достойни за свободата, на която днесъ се радватъ и ще се радватъ и въ бъдеще въ тоя край, като граждани на обединена и велика България. Слава и честъ на добруджанци, на стоманенитѣ български синоле, които изтравиха до край тежката неволя и днесъ сѣ пълна въра въ бъдещето работятъ неуморно за благото и цѣлокупността на милое отечество.

Генералъ отъ пѣхотата
Томевъ.

Кюстенджа

Мѣстния Народенъ Комитетъ

Застанаха на границитѣ завѣщани пѣтъ отъ Аспаруха, офицеритѣ и войницитѣ отъ 6. маршеви полкъ най-сърдечно благодарятъ на Кюстенджанци, че сѣ си спомнили за дѣлнитѣ скромни подвизи въ боеветѣ за освобождението на Кюстенджа. Милитѣ мѣ привѣтъ на пѣмощи за ония велики часове, въ които, цѣлпи сѣ ентусиазмъ, идѣхме да отгѣстимъ на коварния събѣд на газрата сѣ завѣщанитѣ ни идеали и за мѣкитѣ и сѣлжитѣ на брата, безчовѣчно терзали само за това, че е българинъ. Днесъ нѣе сме по-бодрѣ и се ползуваме отъ случая да Ви потвърдимъ, че прѣдъ никого нѣе ще отстъпимъ окръжната българска земя и нѣе ще допустимъ вражески кракъ да тѣчи светитѣ гробове на нашитѣ бойни другари.

Командиръ на 6-й маршеви полкъ,
Подполковникъ Стояновъ.

По случай освобождението на гр. Меджидие, гражданитѣ сѣ отправили и получили следниѣ привѣтствени телеграми:

София

Министъръ-Председателя Д-ръ Радославовъ.

Празнувайки днесъ годишнината отъ славното влизане на храбритѣ български войски въ нашия градъ, населението, както и азъ изказваме нашата дълбока признателностъ на Васъ, чиято високопатриотична политика ни обнадѣжди и ни приближи къмъ майка България. Нека Богъ Ви подкрепи да отстраните и послѣднитѣ прѣчи за да може населението напълно да се радва на благото на българското управление.

За групата българи: Митевъ.

Слѣда.

Командующия 3-а Армия.

Празнувайки днесъ годишнината отъ славното влизане на храбритѣ български войски въ нашия градъ, населението и азъ Ви моля, Г-нъ Генерале, да приемете нашата дълбока признателностъ къмъ Васъ и къмъ водената отъ Васъ доблестна армия.

Нека Всевъшнитѣ Ви подкрепятъ да изцѣлите до край великото ни освободително дѣло.

За групата българи: Митевъ

Меджидия — Митевъ.

Благодаря сърдечно Вамъ и на групата българи за поднесенитѣ ми поздравѣ и благопожелания по случай годишнината отъ прѣвземането на гр. Меджидие. Съ Божата воля, чрезъ храбростта на българския войникъ и подкрепата на населението, ще довършимъ наченатото дѣло до окончателното обединение на българския народъ.

Командующъ 3-а армия
Генералъ Лейтенантъ Савновъ.

Хроника

Годишнината отъ освобождението на Меджидия. На 24 X. т. г. по случай годишнината отъ влизането на българскитѣ войски въ Меджидия, въ църквата, въ присѣтствието на офицери и войници, — на ученицитѣ и цивилни, бѣхъ извършенъ благодарственъ молебенъ, а на гробницата на падналитѣ български войници сѣ отслужила панахида и бѣли положени вѣнци отъ живи цѣфти. Държани бѣли рѣчи отъ свещеника и подпоручикъ Дзизговъ. Силно впечатление направила красивата и пламенна рѣчъ на г-на Дзизговъ.

Свѣтотатство. Съобщаватъ ни отъ Кюстенджа, че въ гробницата на падналитѣ за свободата офицери и войници отъ нашата и съюзническитѣ армии бѣли погребани ромѣнски пѣнци — офицери и войници, умрѣли отъ епидемически болести. Това нѣе ли свѣтотатство?

Тържество въ с. Ляница. Откритото на 15 октомврий т. г. училище въ Ляница (Кузгучска околия) било осветено на 21 сѣкци. На устроено по случай тържество учителъ-войникъ П. Г. Крестевъ говорилъ за значението на родната просвѣта, а свещеника отъ с. Есе-мѣой П. Кралевъ — върху възпитанието. Учителъ завършилъ словото си съ думитѣ: „Въ просвѣтата е щастieto на народитѣ, на нея България дължи свободата и на прѣдѣла сѣ; тя е, която даде на българския войникъ великата сила, която прояви той за свободата на Добруджа — люлката на първото Българско царство“.

Тържеството било завършено съ дѣтско утро, въ което бѣли изцѣлени добри подбрани пѣсни, демадици и развѣзѣта.

Впечатлението отъ рѣчитѣ и утрото бѣ отълично. Радостъ се четѣше по лицата на родителитѣ, на които дѣцата възприематъ науката на родната рѣчъ, на пѣше нашитѣ кореспондентъ Стоянъ Г. Димовъ.

Циркулацията на ромѣнскитѣ, сръбскитѣ и грѣцкитѣ пари забравена. Министерството на финанситѣ забранило съ окръжно циркуларането на ромѣнски, сръбски, и грѣцки банкноти и развѣнни сребрени и ниселови монети, въ старитѣ и нови прѣдѣли въ царството. Всички лица които иматъ такива пари трѣбва да ги обявятъ до 1 декемврий прѣдъ Влѣс. Народна Банка.

Паметникъ на Раковски. По случай 50 годишнината отъ смъртта на първия организаторъ на българското революционно движение и народенъ дѣлецъ С. Раковски, въ Скопие е била откритъ подиска за издигане паметникъ въ паметъ на тоя великъ патриотъ. Събрани бѣли въ него вѣрше 9650 мѣга.

Засяна за прѣдвидливостта и Добруджа. Въ рѣчѣта си по поводъ интерпелацията за прѣхраната на рудина прѣдставителъ отъ земеделческата група Омарчевски е поискалъ, щото възвѣз за стопанскитѣ грижи и обществена прѣдвидливостъ да бѣде приложенъ и въ цѣла Добруджа.

Германски журналисти въ София. На 1 ноемврий група германски журналисти и издатели ще пристигнатъ въ София, на да върнатъ посѣщението, което имъ бѣха направили нашитѣ прѣдставители на печата.

До като се окопата, Романъ изчезна и чулъ какъ издрѣкнаха шпоритѣ до вратата на вагона.

Лена, окопиха се отъ изрѣото стресение, изгледа Аспаруха съ голѣмитѣ си изплашени очи. — А защо сѣ цивиленъ? Гдѣ ти е одѣлнето.

— Ходихъ у Романъ и го оставихъ тамъ. Тѣй сѣмъ по-спокоенъ. Но Боже мой! Лена, бързо обличай се... Носитѣ ще говоримъ за това...

Трескаво почнаха двамата да събиратъ най-необходимитѣ вещи въ три голѣми куфара. Лена се облече набърже въ пѣтѣнъ костюмъ и нищо не питаха. Подиръ малко фѣйтонътъ бързо се покѣсе къмъ пристанището.

— Лена мѣчно ли ти е за майка, за брата, сестри? Ако мѣкашъ останѣ... Азъ самъ...

— Ти ми сѣ всичко, Аспа, отговори ти и се притисна до него. — Кдѣто сѣ и азъ ще бѣда тамъ.

На пристанището братѣтъ на Лена, Романъ — ротмистъръ отъ пѣхотата, заедно съ четирима други офицери чакаше и щомъ забѣлѣзъ фѣйтонъ, полугласно каза:

— Ето ги. Щѣ мѣ прѣдѣтъ писмата и паратѣ Сигуренъ сѣмъ напълно въ тѣхъ. Желаете ли да ги прѣдѣтъ?

— Може и безъ това, отговори възбѣлѣнъ майоръ и чевръсто заоскува голѣмитѣ си руси мустаци.

Романъ сѣ плахъ погледѣ следѣше ту другаритѣ си, ту сѣлзанитѣ отъ фѣйтонъ Лена и Аспарухъ.

— Азъ отизамъ тогава самъ при тѣхъ, Николае-

вичъ, прѣдѣхте ли за лодка? запита идущи срѣщу нѣхъ подпоручикъ.

— Всичко е готово.

— Добри! и Романъ държайки се доста официално, поклопи се на Лена и Аспарухъ и прѣдаде два голѣми ямки и портфейлъ съ пари.

— Госпожо, Господине, моитѣ благопожелания. Лодка ви чака да заминете, а заповѣдитѣ за вашата мисли ще намѣрите тукъ, каза той високо да бѣде чутъ отъ другитѣ и послѣ дохѣде съвѣнъ ниско. Аспарухъ, войната между България и Ромѣния утрѣ ще бѣде обявена. Виегъ е рѣшено нѣе да помагате въ Добруджа въ случай на пѣжда. Мѣчно е за раздѣлѣта. Изрѣте. Азъ не мога да ви раздѣлувамъ, защото вие сте за мене и за тѣя около мене руси шалони. Обогъвъ На добъръ часъ, дохѣде високо, удари кракъ въ кракъ, шпоритѣ издрѣкнаха, взе за почестъ и се одѣла.

Лена изкрѣпа изтерично и се притисна върху раката на Аспаруха. Тя не очакваше такова изпращане и табѣта раздѣла сѣ брата си.

— Лена дръжъ се добри. Владѣй чувствата си, Романъ е толкова добъръ къмъ насъ. Ходѣ по-бодро че мис сѣ, които ни слѣдѣтъ.

— Охъ! въздѣхна Лена и чевръсто започна да се разпорѣжда съ товарите на багажа въ красивата военна лодка.

(Слѣдва).

М а р т и р о л о г ъ

(Списък № 54.)

Българите Добруджански граждани, които ромъните са отглеждали като заложници и държат затворени в санджани, затвори и открити пленнически лагери при специален мъчителски режимъ.

Продължение отъ брой 54.

с. Кара-Орманъ (салистр.)

- 45 Жеко Д. Праковъ 45 г.
- 46 Иванъ „ 20 г.
- 47 Маринъ Леховъ 45 г.
- 48 Иванъ Жековъ 54 г.
- 49 Стоянъ Пеневъ 65 г.
- 50 Сабн Мариновъ 47 г.
- 51 Никола Цоневъ 34 г.
- 52 Йорго Минчевъ 35 г.
- 53 Иванъ „ 32 г.
- 54 Стефанъ Недѣлчевъ 50 г.
- 55 Драганъ Пеневъ 50 г.
- 56 Александъръ Георгиевъ 21 г.
- 57 Господинъ Стояновъ 25 г.
- 58 Сабн Недѣлчевъ 50 г.
- 59 Стефанъ Дяковъ 39 г.
- 60 Стойчо Русевъ 50 г.
- 61 Димитъръ П. Цоневъ 35 г.
- 62 Тодоръ Дочевъ 40 г.
- 63 Кънчо Поповъ 56 г.
- 64 Йорданъ Ивановъ 44 г.
- 65 Атанасъ Йордановъ 19 г.
- 66 Кънчо Недѣлчевъ 55 г.
- 67 Велико Димитровъ 23 г.
- 68 Дочо „ 19 г.
- 69 Иленко Цоневъ 30 г.
- 70 Минчо Петровъ 50 г.
- 71 Иванъ Георгиевъ 50 г.
- 72 Славъ Ивановъ 16 г.
- 73 Георги Ивановъ 25 г.
- 74 Руси Войчевъ 48 г.
- 75 Сабн Цоневъ 35 г.
- 76 Иванъ Андреевъ 37 г.

с. Куртъ-бунаръ

- 1 Леонидъ Яковъ 42 г.
- 2 Борисъ Камбуровъ 42 г.
- 3 Сабн Шинабаевъ 40 г.
- 4 Райчо Радевъ 50 г.
- 5 Иванъ Балвански 50 г.
- 6 Колю Козаровъ 50 г.

с. Хатунджа

- 1 Господинъ Станчевъ 37 г.
- 2 Иванъ Кръстевъ 70 г.
- 3 Добри Ивановъ 22 г.

с. Коджа-Оларъ

- 1 Димитъръ Василевъ 32 г.
- 2 Востадинъ Димитровъ 25 г.
- 3 Гочо Дичевъ 60 г.
- 4 Ради Андоновъ 33 г.
- 5 Нягокъ Петровъ 15 г.
- 6 Станю Георгиевъ 46 г.
- 7 Мария Станова 45 г.
- 8 Нуца „ 16 г.
- 9 Елена „ 6 г.
- 10 Георги Кълевъ 55 г.
- 11 Елена Георгиева 52 г.
- 12 Петра „ 20 г.
- 13 Николай Форканъ 35 г.
- 14 Елена Николова 30 г.

с. Къзлджиклий

- 1 Пеню Георгиевъ 60 г.
- 2 Юрданъ Тодоровъ 20 г.
- 3 Жеко Димитровъ 40 г.
- 4 Иванъ „ 18 г.
- 5 Енчо Милановъ 20 г.
- 6 Дочо Дочевъ 20 г.
- 7 Христо Нейковъ 20 г.

с. Дунубакъ

- 1 Христо Стояновъ 32 г.
- 2 Петъръ Марковъ 19 г.
- 3 Иванъ Чебановъ 70 г.

с. Конакъ Куюджукъ

- 1 Дучо Георгиевъ
- 2 Дучо Димитровъ
- 3 Димчо Тодоровъ
- 4 Иванъ Дичевъ
- 5 Димитъръ Харчевъ
- 6 Желязко Никовъ
- 7 Петъръ Стодевъ

с. Байрамъ-Вунаръ

- 1 Желю Василевъ
- 2 Тодоръ Грудевъ
- 3 Нейко В. Капрановъ
- 4 Якубъ Якубовъ
- 5 Нейчо Атанасовъ
- 6 Димитъръ Петровъ
- 7 Колю Митевъ

с. Конакъ

- 1 Радичко К. Стояновъ
- 2 Нейко Димитровъ
- 3 Георги Драгановъ
- 4 Ради Димитровъ
- 5 Станко Миховъ
- 6 Георги Фотевъ
- 7 Маринъ Драгановъ
- 8 Донн Радевъ
- 9 Георги Янковъ
- 10 Иванъ Влазовъ
- 11 Маринъ Желязковъ
- 12 Димитъръ Ив. Хъндъръ
- 13 Иванъ Драгановъ
- 14 Колю Черкезовъ
- 15 Станко Стояновъ
- 16 Иванъ Стефановъ
- 17 Досри Желевъ
- 18 Колю Ивановъ
- 19 Ганчо Новаковъ
- 20 Яни Тодоровъ
- 21 Янчо Русевъ
- 22 Георги П. Драгановъ
- 23 Стоянъ Петковъ
- 24 Атанасъ Димитровъ
- 25 Пасю Василевъ
- 26 Свещеникъ П. Койчевъ
- 27 Желязко С. Шейковъ

с. Иързакъ

- 1 Милко Димитровъ
- 2 Господинъ „
- 3 Колю Иовчевъ
- 4 Мохмедъ Юсейровъ
- 5 Павли Радевъ

- 6 Желюко Георгиевъ
- 7 Атанасъ Вангеловъ
- 8 Катане Миневъ

с. Саръ-Небе

- 1 Петъръ Горановъ
- 2 Иванъ Георгиевъ
- 3 Петъръ Миховъ
- 4 Енчо „
- 5 Раде „
- 6 Тодоръ Василевъ
- 7 Нейко Соломоновъ

с. Кеседжикъ

- 1 Ради Николовъ
- 2 Садъкъ Селимовъ
- 3 Али Шукрковъ
- 4 Александъръ Николовъ

с. Чапръ-Матле

- 1 Ради Андоновъ
- 2 Христо Нейковъ

с. Акъ-бунаръ

- 1 Пенчо Колевъ 55 г.
- 2 Георги Петровъ 14 г.
- 3 Велю „ 18 г.
- 4 Вотьо Дочевъ 30 г.
- 5 Станю Ивановъ 50 г.
- 6 Георги „ 40 г.
- 7 Иванъ Илчевъ 39 г.
- 8 Милко Станевъ 25 г.
- 9 Ганчо Илчевъ 22 г.
- 10 Василь И. Гърдевъ 19 г.
- 11 Стефанъ Пановъ 20 г.
- 12 Проко Стояновъ 35 г.
- 13 Стефанъ М. Радановъ 24 г.

с. Воллеркьой

- 1 Димитъръ Куртевъ 17 г.
- 2 Курти Станковъ 56 г.
- 3 Стоянъ Къровъ 45 г.
- 4 Димитъръ Ивановъ 18 г.

(Слѣдва)

Забѣлжителъ. Упомянати са всички общини и частни лица, които забѣлжаватъ грѣшки и опущения въ списъците да ги съобщаватъ въ редакцията.

О Б Я В Л Е Н И Я

ДОВРУДЖАНЦИ

Най-големъ изборъ отъ училищни принадлежности и ПОМАГАЛА, учебници отъ автори и издателства за ВСИЧКИ ОСНОВНИ И ПРОГИМНАЗИАЛНИ училища. Тетрадки, разни линировки и качества хартии, блокчета за свободно рисуване.

Всички видове настели, водни и блажни бои.

Ръководства и укажвания за преподавателитъ по всички предметъ и автори.

Складовъ на всички литературни четива за училищни библиотеки и учащата се младежъ отъ издателствата Всемирна, Образователна, Биографическа, Художествена, Класическа, Мозайка, Самообразование, Минхайковъ, Лесичевъ, Давовъ, Ефр. П. Христовъ, Футаковъ и Миладиновъ. Рѣчици и правописи на чуждѣтѣ думи въ български езикъ. Нѣмски, френски граматикъ, христоматии и разговорници.

Мастила, тетрадки, пера, линии четвъртити и плоски, тризъ лънци, тризъ портрети, пергели. Музикални, нидгови, поимателни, бѣли чисти и чертани хартии. Поджестници, тетрачетъ, обявжници, пилковъ. Най-големъ изборъ уредба всички училищни, частни

и общественни библиотеки

Съ най-износни цѣни

Книжарница—ВИНАГОВЪ—Добричъ

4-10

Важно за гр. Добричъ!
ВЪ ВЪСТНИКАРСКАТА АГЕНЦИЯ
„КУРНИЕРЪ“

на
Ненчо Н. Вакърджиевъ
ГР. ДОБРИЧЪ

ул. „Мария Луиза“ № 9.

Приема реклами, обявления, годишни и свадбени извѣстия, сърбони вѣсти, панахиди, благодарности и други подобни

в. „Добруджа“

и всички други софийски вѣстници и списания отъ най-износни цѣни.

Въ агенцията се продаватъ всички български вѣстници и списания, има на разположение всички издѣла до сегъ броеве отъ в. „ДОВРУДЖА“.

записва абонати на в. „Добруджа“.

НАСТОЯТЕЛЪ ЗА ГР. ДОБРИЧЪ

НИНЧО Н. ВАКЪРДЖИЕВЪ

адресъ отъ Командитното вѣстникарско друж. „Курниеръ“.

6-10

Добруджанци! Незабравяйте, че бъдащото на родината ни зависи отъ нашата мощна сплотеностъ.

Книженъ Складъ на фонда „ДОВРУДЖА“

Учебници:

1. Букваръ и първа четанка отъ И. Самарджиевъ
2. „ „ „ М. Влайковъ
3. Читанки за II и III отдѣл. отъ Г. Балтаджиевъ
4. „ „ за II, III и IV отд. отъ Т. и М. Влайковъ
5. Сѣтания за II, III и IV отдѣл. отъ А. Борлаковъ
6. Отечествознание за III отд. отъ Ал. Йордановъ
7. „ „ за III и IV отд. отъ М. Влайковъ
8. Природознание за III и IV отд. отъ А. Борлаковъ
9. Езикови упражнения за II отд. отъ Караджиевъ
10. Българска история за III класъ отъ Из. Пастуховъ

Ръководства за учители

1. Практиката на прѣвъ I и II учебна година отъ д-ръ В. Мановъ
2. Сборникъ за дѣтски забавъ, т. I и II отъ Д. Войтевъ
3. Практиката на природознание въ III отд. отъ А. Борлаковъ и Юрд. Савовъ
4. Утра и вечерници отъ Ил. Андрейчикъ

Дѣтски четиво

1. Сп. „Звѣздичка“ — отъ дѣтни книжки. 2) Библиотеката „Дѣтски и бабини приказки“. 3) Сп. „Дѣтски радости“ — отъ дѣтни книжки.

Канцеларски и учебнически потреби

Дневници съ материялни книги. Учебници бюджетни бланки. Приходи, разходи и квантитативни книги. Разни видове тетрадки, моливи, пера, мастила, пилковъ и др. Разни формуляри и бланки за общинската и войсковата канцелария.

Ликова въ на народнитѣ дѣлци, портретитѣ на дѣла и др.